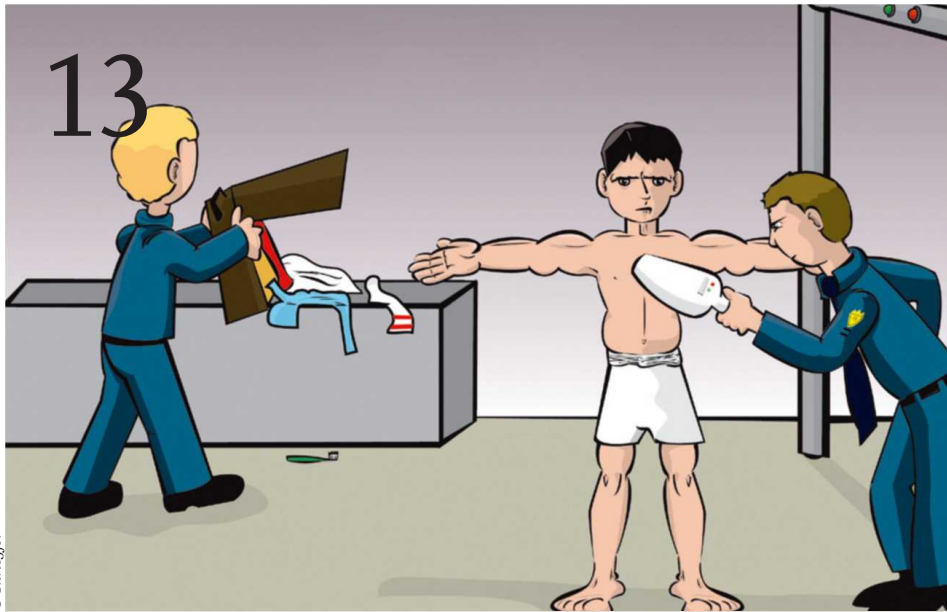

De Juristenkrant

Nr. 270 - 22 MEI 2013

13
Naaktfouilles worden de regel in de gevangenis: iedereen bloot voor de wet

15

Zakenadvocaat
Jean-Pierre
Blumberg:
'Natuurlijk is
zakenadvocatuur
echte advocatuur'

Assistentiehond mag op restaurant

Het hof van beroep van Gent heeft een arrest gewezen waarin het een restaurant veroordeelde voor discriminatie, omdat dat weigerde een assistentiehond binnen te laten. De uitspraak toont dat de huidige discriminatiewetgeving op zich volstaat, en dat specifieke decretale bepalingen hierover eigenlijk onnodig zijn.

Annelies D'Espallier
Jogchum Vrielink

'Zo welkom als een hond in de keuken', luidt een oud spreekwoord. Sinds de totstandkoming van de discriminatiewetgeving moet daarop echter een voorbehoud gemaakt worden voor zogenaamde assistentiehonden: honden die speciaal getraind zijn om personen met een handicap te helpen. Veruit het bekendste type assistentiehond is de geleidehond, die blinden en visueel beperkten assisteert. Maar daarnaast zijn er zogenaamde 'signaalhonden' voor doven en slechthorenden en 'hulphonden' voor mensen met een andere beperking. Juridisch is het vaak een vorm van indirecte discriminatie als zulke honden - op basis van een algemeen verbod voor honden - de toegang ontzegd wordt tot ruimten die onder het toepassingsgebied van de discriminatiewetgeving vallen. Indirecte discriminatie doet zich voor als een maatregel of praktijk op het eerste gezicht neutraal lijkt, maar toch vooral personen met beschermde kenmerken benadeelt, en dat zonder een objectieve en redelijke rechtvaardiging. In de praktijk doen de meeste problemen van toegang voor assistentiehonden zich voor bij winkels, restaurants en cafés.

HYGIËNE

Een voorbeeld van zo'n zaak die tot rechtspraak leidde, ging over een restaurant in Sint-Niklaas, dat had geweigerd om de assistentiehond van een dame met een motorische functiebeperking toe te laten, uit hygiëne-overwegingen. De eerste feiten dateren van oktober 2006. On-

danks een bemiddelingspoging van de politie hield de restauranteigenaar destijds voet bij stuk. Toen de dame in mei 2008 terugkeerde naar het restaurant, dit keer in het gezelschap van een gerechtsdeurwaarder, bleek zij weer niet welkom. Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen stelde daarop, samen met de betrokkene, een stakingsvordering in op grond van de antidiscriminatiewet van 10 mei 2007. Op 4 november 2009 oordeelde de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in Dendermonde dat de toegangsweigerings discriminatie opleverde. De eigenaar had tevergeefs aangevoerd dat een koninklijk besluit van 22 december 2005 hem verbood de hond toe te laten. Dat KB bepaalt dat huisdieren niet op plaatsen mogen komen waar levensmiddelen worden bewerkt, gehanteerd of opgeslagen. Volgens de voorzitter van de rechtbank rechtvaardigde dat de uitsluiting niet, omdat het KB in een uitdrukkelijke uitzondering voorziet voor afgerichte (of af te richten) honden die visueel en anderszins motorisch gehandicapten begeleiden. Kortom: je kunt geen (slecht geïnterpreteerde) regels van een KB invoeren om onder een discriminatierechtelijke verplichting uit te komen. Het was, aldus de voorzitter, bovendien niet nodig om 'directe of indirecte ingrepen te verrichten' om het restaurant aan te passen: in de bestaande situatie was er geen enkel hygiëneprobleem bij het toelaten van een assistentiehond, zeker omdat die zo getraind zijn dat ze zich 'onopvallend, proper en hygiënisch gedragen'.

HERRIE SCHOPPEN?

In beroep kwam het Gentse hof tot een vergelijkbare conclusie. Het hof maakt om te beginnen korte metten met het argument van de

eigenaars dat de tweede toegangsweigerings niets te maken had met de aanwezigheid van de hond, maar enkel met die van een gerechtsdeurwaarder. Dat de dame een deurwaarder had meegenomen duidde er volgens de eigenaars op dat zij niet de bedoeling had om te komen eten, 'maar [dat] het enkel haar bedoeling was om herrie te schoppen'. Het hof treedt dat standpunt niet bij. In het licht van wat er eerder gebeurd was, achten de rechters het niet onlogisch dat de betrokkene zich bij haar tweede bezoek een 'bewijs [wilde] verschaffen van de weigering haar met haar hond in het restaurant toe te laten', voor het geval de eigenaars 'in hun eerdere houding zouden volharden'. De eigenaars claimden verder dat er geen sprake was van indirecte discriminatie, omdat zij zelf een oplossing hadden bedacht waardoor de dame 'op een redelijke wijze op restaurant' kon gaan. Concreet had de uitbater voorgesteld de dame bij de hand naar haar tafel te begeleiden en haar ook nadien zelf te assisteren. Het hof wijst er evenwel op dat het niet aan de eigenaars van het restaurant is om te bepalen wat 'redelijk' is in een situatie van indirecte discriminatie op grond van handicap, zonder rekening te houden met de rechten en noden van de betrokkene: 'Het komt appellanten niet toe te oordelen of [betrokkene] ook zonder begeleiding van haar hond op een 'redelijke wijze' op restaurant kan gaan en te beslissen dat de door hen aangeboden hulp en bijstand de aanwezigheid van de geleidehond overbodig maken'. Het loutere feit dat haar assistentiehond haar in het restaurant niet mocht assisteren, acht het hof al een vorm van bijzondere benadeling, constitutief voor indirecte discriminatie.

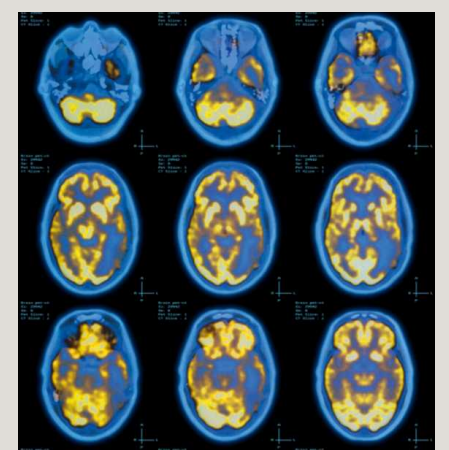
Het arrest is duidelijk: aanpassingen bieden is de regel; het niet doen, is de uitzondering die alleen onder strikte voorwaarden ingeroepen kan worden. Niettemin blijkt in de praktijk de uitzondering doorgaans de regel. Velen, inclusief de overheid zelf, lijken ervan uit te gaan dat de redelijke aanpassingsplicht eenvoudig aan de kant geschoven kan worden. De plicht wordt

hoogstens beschouwd als een vrijblijvende richtlijn of vage aanmoediging: te nemen of te laten. Dat bleek al in verschillende eerdere zaken. De op het eerste gezicht abstracte en weinig gespecificeerde aard van de betrokken regels lijkt daaraan niet vreemd te zijn.

Lees verder op pagina 2

Neurowetenschap en strafrecht

Wat er in het brein van delinquenten omgaat, is al langer dan de zaak De Gelder een twistappel voor advocaten, openbaar ministerie, jury's en de pers. In deze krant besteden we extra aandacht aan de stand van de forensische wetenschap en psychiatrie in België. We spraken met Inge Jeandarme van het Kenniscentrum Forensisch Psychiatrische Zorg in Rekem, over de sterktes en de zwaktes van de psychiatrie als wetenschap (p8-9). Ook bij de organisatoren van het symposium 'Schuld onder de schedel' legden we het oor te luisteren, over het toenemend belang van neurowetenschappen in het recht, en over de mankementen in de strafrechtketen op psychiatrisch-forensisch vlak (p6-7).

Assistentiehond mag ook mee op restaurant

Vervolg van pagina 1

Deels om tegemoet te komen aan die problematiek, bestaat er vandaag op de verschillende regionale niveaus ook specifieke regelgeving voor personen met een assistentiehond. Zo legt in Vlaanderen het decreet van 20 maart 2009 vast dat assistentiehonden toegang moeten hebben tot publieke plaatsen, waaronder winkels, cafés en restaurants. Momenteel verbindt het decreet administratieve boetes aan een toegangsweigering. Maar die boetes bleken niet

rechtelijke regel in de praktijk geen onmiddellijke of algemene opvolging vindt, dan hebben de diverse wetgevers in elk geval nog heel wat werk voor de boeg. Het arrest van het Gentse hof van beroep laat alvast zien dat de discriminatiewetgeving zelf ook een effectief middel kan zijn om dit probleem aan te pakken, met het voordeel dat de onderliggende principes ook aangewend kunnen worden in andere discriminatiezaken. Het verhelderen en meer kenbaar maken van de bestaande wetgeving,

“ **Je kunt geen (slecht geïnterpreteerde) regels van een KB invoeren om onder een discriminatierechtelijke verplichting uit te komen** ”

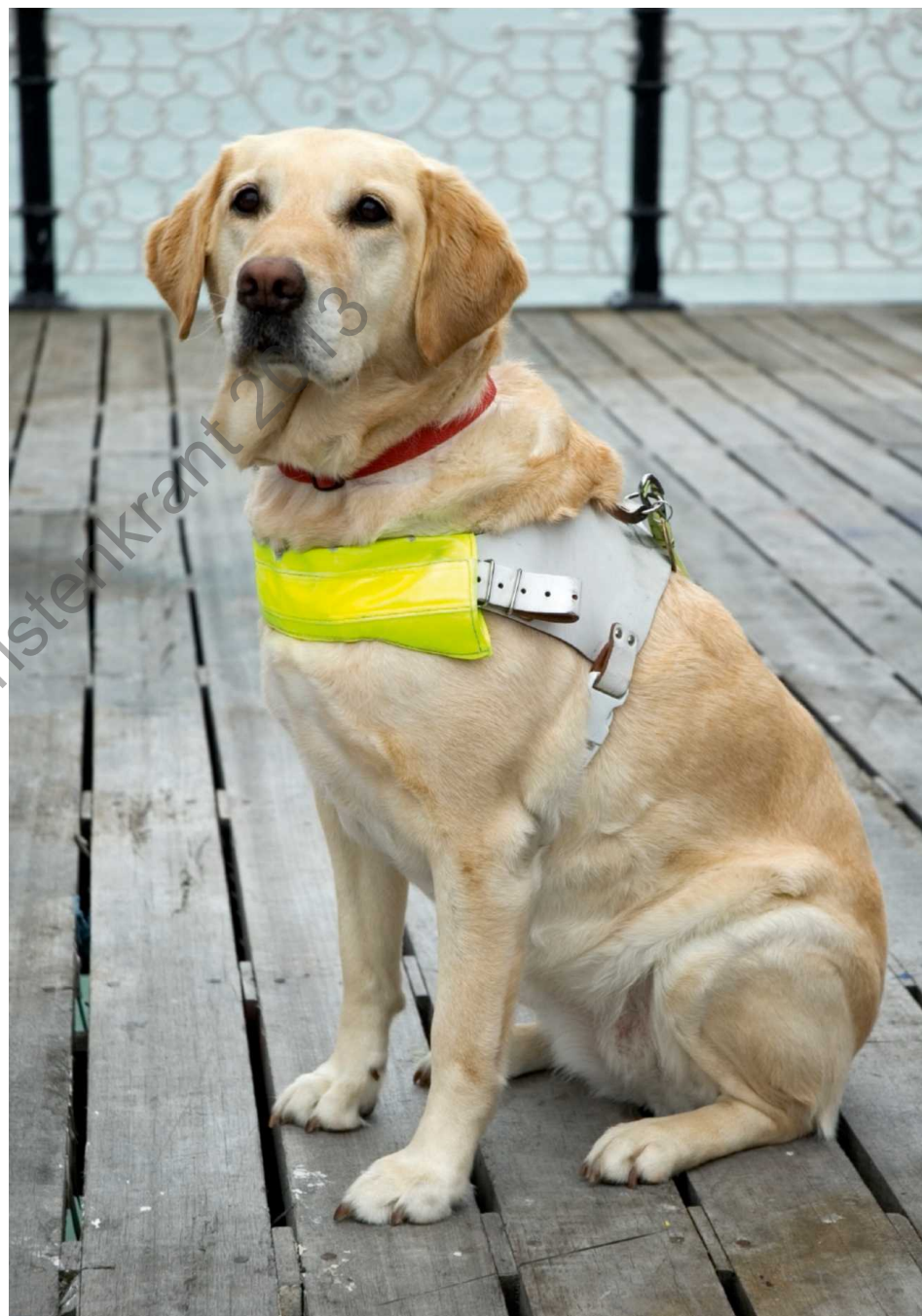
zo efficiënt, omdat alleen speciale ambtenaren die kunnen uitschrijven. Vandaar dat de Vlaamse regering een ontwerp indiende om het decreet zodanig te wijzigen dat de administratieve boetes vervangen worden door politiestraffen. Die wijziging zal tot gevolg hebben dat de politie kan optreden, wat een snellere reactie - door een grotere beschikbaarheid - moet verzekeren. De handelwijze van de Vlaamse decreetgever en regering is begrijpelijk en heeft het voordeel van de eenduidigheid. Toch is het de vraag of specifieke regelgeving hier echt de beste oplossing was (en is). Als er bijzondere regelgeving moet worden uitgevaardigd elke keer dat een discriminatie-

bijvoorbeeld door campagnes en door het uitlokken van voldoende rechtspraak, lijkt dan ook te verkiezen boven het creëren van bijkomende nicheregulering. Dat laatste riskeert de hond achter de kar te spannen.

(De auteurs zijn verbonden aan de KU Leuven, Annelies D'Espallier als onderzoeksassistent en Jochum Vrielink als postdoctoraal onderzoeker)

Gent, 6 december 2012, onuitg.

www.legalworld.be

Het verhelderen en meer kenbaar maken van de bestaande wetgeving over assistentiehonden, bijvoorbeeld door campagnes en door het uitlokken van voldoende rechtspraak, lijkt te verkiezen boven het creëren van bijkomende nicheregulering.